

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Český jazyk a literatura pro nižší gymnázium
Název učebního materiálu:	Verš, strofa, rým, rytmus
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0111
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	1. ročník osmiletého gymnázia
Autor:	Mgr. Radka Stražilová
Datum vytvoření:	29. 10. 2012
Datum ověření ve výuce:	2. 11. 2012
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Student rozumí pojmům verš, strofa, rým, rytmus, teoretickou znalost pojmů dokáže aplikovat v praxi. Student si procvičí invenční stylistické schopnosti.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, či k práci ve dvojicích. Zadání prvního úkolu je obsaženo přímo v básni. Osvědčila se kontrola odpovědí po jednotlivých úlohách. Poslední úkol je možné zadat jako domácí.

Verš, strofa, rým, rytmus - pracovní list

1.

**Jiří Havel: Hra na rýmy
(Ať se mračí jenom mrak)**

Co máš dělat? Poradím:

Přečti verš a dopiš rým.

Co je to led? Zmrzlá
značka našich aut je
na kolejích jezdí
potopená loď je
Škrabošce se říká
nejkrásnějším citům
padesát je ze sta
a nad zlato je někdy
Neděle je po
kousek hudby v každé
v pokladně je
za otázkou
Denní tisk jsou
otec hlava
Sparta hraje v první
známá šikmá věž je v
Dvanáct měsíců má
tři dcery měl kníže
Kazi, Tetu,
zapiš si to za

Syn tatínka je dědův
není to holka, ale
Nejmenší prst má jméno
kdo mlsá, ten má mlsný
Nejvyšší hora má jméno
kdo chodí pozdě něco
Je Labe hora, ne je to
kosou se kosí, sekerou se
Drak z pohádky má často sedm
a kdo je pyšný, chodí jako
Dědova setra je má
a zeměkoule modrá
Paletu s barvami má
a každá kuchařka má
Dva břehy pojí vždycky
a tím to končí. Už je toho!
Nebo snad není?
Chceš si ještě hrát?
Tak můžeš zkusit
sám teď verše

Autorovi veršů se zřejmě nechtělo nejen dopisovat verše, ale ani přemýšlet nad rozdělením veršů do strof. Pomoz mu i s tímto úkolem. (jednotlivé strofy barevně odděl)

Mají verše Jiřího Havla pravidelný rytmus? (nápopěda: Zkus počítat slabiky.)

2.

**Pavel Šrut: Strašidelná
(Šišatý švec a myšut)**

V poli stojí studna
A v ní bydlí u dna...
Že nevíte kdo?

Vylejzá ven ze tmy,
Určitě chce dát mi...
Že nevíte co?

„Uhni z cesty!“ řekne,
Potom hlavu smekne...
Že nevíte čím?

Chci s tou hlavou povídat si,
Kutálí se ale kamsi...
Že nevíte kam?

Přece zpátky do studny,
Kde bydlí ten nerudný...
Napište nám kdo:
(doplň)

Napiš krátký příběh (několik vět), který by vysvětlil/objasnil tvou volbu doplněného slova:

Verš, strofa, rým, rytmus - pracovní list, pro učitele

1.

**Jiří Havel: Hra na rýmy
(Ať se mračí jenom mrak)**

Co máš dělat? Poradím:

Přečti verš a dopiš rým.

.....
Co je to led? Zmrzlá *voda*,
značka našich aut je *Škoda*,
na kolejích jezdí *vlak*,
potopená loď je *vrak*.

.....
Škrabošce se říká *maska*,
nejkrásnějším citům *láska*,
padesát je ze sta *půl*
a nad zlato je někdy *sůl*.

.....
Neděle je po *sobotě*,
kousek hudby v každé *notě*,
v pokladně je *pokladník*,
za otázkou *otazník*.

.....
Denní tisk jsou *noviny*,
otec hlava *rodiny*,
Sparta hraje v první *lize*,
známá šikmá věž je v *Pise*.

.....
Dvanáct měsíců má *rok*,
tři dcery měl kníže *Krok*:
Kazi, Tetu, *Libuši*,
zapiš si to za *uši*!

.....
Syn tatínka je dědův *vnuk*,
není to holka, ale *kluk*.
Nejmenší prst má jméno *malíček*,
kdo mlsá, ten má mlsný *jazyček*.

.....
Nejvyšší hora má jméno *Sněžka*,
kdo chodí pozdě něco *zmešká*.
Je Labe hora, ne je to *řeka*,
kosou se kosi, sekerou se *seká*.

.....
Drak z pohádky má často sedm *hlav*
a kdo je pyšný, chodí jako *páv*.
Dědova setra je má *prateta*
a zeměkoule modrá *planeta*.

.....
Paletu s barvami má *malíř*
a každá kuchařka má *talíř*.
Dva břehy pojí vždycky *most*
a tím to končí. Už je toho *dost*!

.....
Nebo snad není?
Chceš si ještě hrát?
Tak můžeš zkusit
sám teď verše *psát*.

Autorovi veršů se zřejmě nechtělo nejen dopisovat verše, ale ani přemýšlet nad rozdělením veršů do strof. Pomoz mu i s tímto úkolem. (jednotlivé strofy barevně odděl)

Mají verše Jiřího Havla pravidelný rytmus? (nápověda: Zkus počítat slabiky.)

Ano, mají.

2.

**Pavel Šrut: Strašidelná
(Šišatý švec a myšut)**

V poli stojí studna
A v ní bydlí u dna...
Že nevíte kdo?

Vylejzá ven ze tmy,
Určitě chce dát mi...
Že nevíte co?

„Uhni z cesty!“ řekne,
Potom hlavu smekne...
Že nevíte či?

Chci s tou hlavou povídat si,
Kutálí se ale kamsi...
Že nevíte kam?

Přece zpátky do studny,
Kde bydlí ten nerudný...
Napište nám kdo:
Džbán.

*Pozn. Při hledání slova pro doplnění upozorníme žáky na věcnou souvislost (např. co nebo kdo může souviset se studnou, vodou apod.) i na souvislost formální – rým se slovem **kam**. Při zadávání dalšího úkolu však slovo nevyřkneme – ponecháme žákům možnost, aby rozvinuli svou fantazii.*

Napiš krátký příběh (několik vět), který by vysvětlil/objasnil tvou volbu doplněného slova:

Zdařilé příběhy přečteme.